

č.j. CES/0931/2025

Školní preventivní strategie

Školní preventivní strategii je komplexní systémový prvek v realizaci primární prevence. Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 v souladu s § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění, § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, v platném znění, Konceptu státní politiky pro oblast dětí a mládeže, Národní strategii protidrogové politiky, Strategii prevence kriminality a Strategii prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy.

Primární prevence rizikového chování u žáků

Primární prevence se zaměřuje na předcházení výskytu rizikového chování u všech žáků školy. Důraz je kladen na podporu zdravého životního stylu, posilování pozitivních vztahů a zajištění bezpečného školního klimatu.

a) Předcházení rozvoji rizikových projevů chování:

- **Agrese, šikana, kyberšikana a riziková online komunikace**
Prevence zaměřená na posilování respektujících vztahů, nácvik řešení konfliktů, bezpečné chování na internetu a rozpoznání manipulativního či ponižujícího jednání v online prostředí.
- **Násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobie, homofobie**
Podpora demokratických hodnot, tolerance a vzájemného respektu mezi žáky, prevence projevů nenávisti nebo násilí formou diskusí, projektů a spolupráce se specializovanými organizacemi.
- **Záškoláctví**
Včasná identifikace příčin neomluvené absence, spolupráce s rodinou, nabídka podpůrných opatření, motivace žáků k pravidelné školní docházce.
- **Závislostní chování (návykové látky, netolismus, gambling)**
Informování o rizicích užívání alkoholu, drog, nadměrného používání digitálních technologií a hraní hazardních her, podpora zdravého životního stylu a trávení volného času.
- **Rizikové sporty a chování v dopravě, prevence úrazů**
Vzdělávání o bezpečném pohybu v dopravě, nošení ochranných pomůcek při sportu, zvyšování zodpovědnosti žáků vůči sobě i ostatním.
- **Poruchy příjmu potravy (např. mentální anorexie, bulimie)**
Podpora pozitivního vnímání vlastního těla, diskuze o mediálním obrazu krásy, spolupráce s odborníky při výskytu rizikového chování.
- **Negativní působení sekt**
Vzdělávání žáků v oblasti manipulace, vlivu uzavřených skupin, podpora kritického myšlení a sebedůvěry.

- **Rizikové sexuální chování**

Výchova k odpovědnému přístupu k sexualitě, respektování hranic druhých, prevence sexuálního zneužívání a nechtěných těhotenství.

b) Včasné rozpoznání a intervence v rizikových situacích:

- **Traumatické zážitky (domácí násilí, šikana, násilné chování)**

Vytváření důvěryhodného prostředí, kde se žáci mohou svěřit, včasné zapojení školního poradenského pracoviště a odborných institucí.

- **Týrání, zneužívání, včetně komerčního sexuálního zneužívání**

Citlivý přístup k podezřením, znalost postupů dle školní metodiky, spolupráce s OSPOD a dalšími orgány na ochranu dítěte.

- **Ohrožování výchovy dítěte**

Včasné zachycení signálů nevhodného výchovného prostředí, práce s rodinou, nabídka podpory a zprostředkování pomoci.

- **Rizikové stravovací návyky vedoucí k poruchám příjmu potravy**

Pozornost změnám v chování žáka, zajištění konzultací s odborníky, spolupráce s rodiči, prevence prostřednictvím výchovy ke zdravému životnímu stylu.

Hlavní aktivity školní preventivní strategie

- **Systematické vzdělávání pedagogických pracovníků**

Pedagogové jsou pravidelně proškolení v oblasti preventivní výchovy – učí se efektivním metodám práce s třídou, technikám zvládání problémových situací, rozvoji sociálních a psychologických dovedností i způsobům posilování zdravého třídního klimatu.

- **Zavádění etické, právní a zdravotní výchovy do výuky**

Etická výchova (v rámci OV), výchova ke zdraví (VZ, PŘ) a právní gramotnost jsou systematicky začleňovány do školního kurikula. Cílem je podpora zodpovědného, tolerantního a zdravého životního stylu žáků.

- **Různorodé formy práce s jednotlivci i skupinami**

Škola využívá skupinové aktivity, besedy, diskusní kruhy, preventivní dílny a individuální konzultace, které vedou k posilování sociálních dovedností, odpovědnosti a schopnosti řešit problémy.

- **Podpora smysluplného využívání volného času**

Nabídka kroužků, projektových dnů, sportovních, kulturních a tvořivých aktivit jako prevence rizikového chování a posilování pozitivních vztahů mezi žáky.

- **Spolupráce s rodiči a osvětová činnost**

Škola informuje rodiče o zásadách zdravého životního stylu, možnostech prevence a řešení problémového chování dětí. Zapojuje je do života školy a do řešení konkrétních situací.

- **Sledování školního klimatu a včasná identifikace rizik**

Pravidelné šetření (např. sociometrie, dotazníky) a pozorování pomáhají odhalit možné problémy a rizikové vztahy ve třídách. Výsledky slouží jako podklad pro další cílené intervence.

- **Cílené programy pro rizikové skupiny žáků**

Škola uplatňuje preventivní programy (např. Maják, spolupráce s Policií ČR) zaměřené na specifické problémy u vybraných skupin žáků, např. u dětí s nízkou motivací, problémovým chováním nebo u těch, kteří zažívají nefunkční rodinné prostředí.

- **Spolupráce s odborníky a poradenskými zařízeními**

V případě potřeby škola aktivně spolupracuje s PPP, SPC, OSPOD a dalšími organizacemi. Tato spolupráce zajišťuje odbornou pomoc žákům, rodičům i učitelům při řešení složitých situací.

CÍLE ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

a) dlouhodobé

- participace na výchově ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- vzdělávání školního metodika, financování projektů primární prevence

b) střednědobé

- vytváření a distribuce metodických materiálů
- zapojování rodin do života škol
- pravidelné zapojování do grantového systému prostřednictvím vlastních projektů
- finanční zabezpečení funkce školního metodika prevence

c) krátkodobé

- zmapování potřeb v oblasti primární prevence
- finanční podpora školní preventivní strategie.

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí
- přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

VYMEZENÍ CÍLOVÉ SKUPINY

Za realizaci preventivních aktivit na škole odpovídá školní poradenské pracoviště, které tvoří metodik prevence, výchovný poradce, školní speciální pedagog. Tito pracovníci spolu úzce spolupracují a koordinují preventivní činnosti na úrovni celé školy.

Preventivní aktivity jsou integrovány do výuky i mimoškolní činnosti. Pedagogický sbor je průběžně vzděláván, přičemž důraz je kladen na začínající učitele a ty, kteří nemají odpovídající kvalifikaci.

V případě potřeby je zajištěna spolupráce s externími odborníky (OSPOD, PPP, SPC, neziskové organizace). Součástí systému prevence je rovněž aktivní zapojení rodičů a otevřená komunikace s rodinami žáků, u nichž byly zjištěny rizikové faktory.

Personální zajištění prevence

Výchovný poradce

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), o náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách. Výchovný poradce navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi a rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linka bezpečí apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

Metodik prevence

Metodik prevence vytváří Minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci Minimálního preventivního programu.

Speciální pedagog

Jeho úkolem je identifikovat rizikové faktory u jednotlivých žáků, poskytovat individuální podporu a podílet se na tvorbě preventivních opatření (např. podpůrné plány, krizové intervence). Zajištění může zahrnovat pravidelné konzultace, účast na intervizích a spolupráci s rodiči a externími odborníky.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a přijímá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.